

בס"ד. י"א ניסן, ה'תשל"ז

הנחה בלתי מוגה

קול¹ דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות², ואיתא במדרש³ (הובא בפירוש רש"י) דכתוב זה קאי על יציאת מצרים שהיתה באופן דמדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות, והדילוג הי' ע"י שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם⁴, שזהו דודי (הקב"ה שנקרא דודי), וקול דודי היינו קול כדודי, שהוא בדוגמת הקול גדול ולא יסף שהי' במתן תורה⁵ (כמובא בהדרושים⁶), שגם אז היתה ההמשכה מהבחי' דבכבודו ובעצמו, וכמ"ש⁷ וירד הוי' על הר סיני, ואנא נפשי כתבית יהבית⁸. ומבאר במדרש ענין הדילוג, שע"פ הסדר והחשבון הי' צ"ל ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה⁹, ואעפ"כ דילג הקב"ה מארבע מאות שנה למאתיים ועשר (רד"ו) שנה. וידוע הדיוק בזה, דהנה, כללות הענין דועבדום וענו אותם גוי' הו"ע של בירור, שזהו מה שאברהם בירר לו שיעבוד מלכיות כו'¹⁰, ובפרט ע"פ המבואר בספרי קבלה¹¹ שהדור של יוצאי מצרים הי' גלגול מדור ההפלגה, ובהיותם במצרים ביררו הניצוצות שלהם. וכיון שהוקבע (מ'האט אויסגעשטעלט) שצריכים לזה ארבע מאות שנה, איך נפעלו ענינים אלו באופן של דילוג במשך רד"ו שנה. ולאידך גיסא, כיון שלפועל הספיק גם רד"ו שנה, והרי הכל גלוי וידוע לפניו, א"כ למה מלכתחילה נאמר ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. גם צריך להבין מה שמצינו ב' פירושים בכתוב קול דודי גוי' מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות, שלכאורה הם פירושים הפכיים. פירוש אחד, מדלג על ההרים בזכות אבות מקפץ על הגבעות

(5) ואתחנן ה, יט.

(6) ראה ד"ה קול דודי בלקו"ת שה"ש טו, סע"א ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' מז ואילך. אוה"ת שה"ש ח"א ע' רנה.

(7) יתרו יט, כ.

(8) שבת קה, א (ע"פ גירסת הע"י). וראה

לקו"ת שלח מח, סע"ד.

(9) לך לך טו, יג.

(10) ב"ר פמ"ד, כד.

(11) שעה"פ להאריז"ל ר"פ שמות.

(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו ד"ה קול דודי דש"פ מצורע (לעיל ע' שא ואילך). להמשך הענין — ראה מאמר שלאח"ז ד"ה ונחה דאחש"פ (לקמן ע' שכה ואילך). וראה גם ד"ה ובראשי חדשיכם שנה זו (סה"מ תשל"ו ס"ע 197 ואילך).

(2) שה"ש ב, ח.

(3) שהש"ר עה"פ.

(4) הגש"פ פייסקא "מצה זו", ושם לפני

פייסקא "ויוציאנו".

בזכות אמהות¹², שמזה מובן, שהגאולה עצמה (שהיתה בזכות האבות והאמהות) היא למטה מהרים וגבעות (אבות ואמהות), שהרי היתה על ידם. ופירוש שני (במדרש הנ"ל), שמדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות הם החשבונות והקיצים (מארבע מאות שנה לרד"ו שנה), היינו שהגאולה היתה למעלה מהרים וגבעות (חשבונות וקיצים), וכמו במדלג על ההרים מקפץ על הגבעות בפשוטם של כתובים, שמדלג ומקפץ למעלה מההרים והגבעות, שזהו גם מ"ש בהמשך הכתובים¹³ דומה דודי (בקלות מרוצתו) לצבי או לעפר האילים. וצריך להבין איך יתאימו ב' פירושים אלו. ונוסף לזה ישנו גם הדיוק העיקרי, מהו הטעם שדוקא בחג המצות, בהגאולה דיצי"מ, ה' ענין הדילוג וקפיצה, ועד כדי כך הוא ענין עיקרי, שבתור הקדמה והכשר והכנה ליצי"מ ה' צ"ל ושחטו הפסח¹⁴, דהקרבת קרוי פסח על שם הדילוג והפסיחה כו'¹⁵, ובאופן כזה צריכה להיות עשיית הפסח, כמ"ש ברש"י¹⁶ ואתם עשו כל עבודותי כו' דרך דילוג וקפיצה, וענין זה פעל (ועכ"פ יש לו קשר) גם למעלה, להיות ופסח ה' על הפתח¹⁷, שאחד הפירושים בזה¹⁸ הוא ודלג. ועד שכללות זמן חירותנו נקרא בשם חג הפסח מלשון דילוג, כדאיתא בכתבי האריז"ל¹⁹ בטעם הד' (למה נקרא שמו פסח), לפי שפסח מלשון דילוג, כיון שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו (ועי"ז) וגאלם, והיינו, שענין הדילוג הוא ביצי"מ בחג הפסח דוקא, ולא מצינו דוגמתו בשאר ענינים של נסים.

ב) ולהבין זה יש להקדים כללות הטעם והחילוק בהשלש רגלים עצמם בין חג הפסח והרגלים שלאחריו²⁰. דהנה, אף שפסח נקרא²¹ ראש השנה לרגלים, מ"מ, ענין הדילוג, כולל גם בעבודת האדם, הוא בחג הפסח דוקא, לפי שאז (קודם חג הפסח) היו בני"מ במעמד ומצב דאת ערום וערי²², עד שמשום זה היו צריכים דם פסח ודם מילה, שעיי"ז ה' אח"כ בדמיק חיי בדמיק חיי²³ (שתי פעמים, כנגד דם פסח ודם מילה)²⁴, עם היותם במעמד ומצב דערום וערי. משא"כ חג

(20) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ט שם (ע') נד ואילך). אוה"ת שם (ע' רנח ואילך).
 (21) משנה ריש מסכת ר"ה. גמרא שם ד, א.
 (22) יחזקאל טז, ז.
 (23) שם, ו. וראה מכילתא ופרש"י עה"פ בא שם, ו.
 (24) תיב"ע עה"פ.

(12) ר"ה יא, א.
 (13) שה"ש ב, ט.
 (14) בא יב, כא.
 (15) פרש"י עה"פ שם, יא.
 (16) שם.
 (17) בא שם, כג.
 (18) פרש"י עה"פ.
 (19) סידור האריז"ל במקומו.

השבועות, שהוא דוקא ע"י ההקדמה דשבעה שבועות תספר לך²⁵, עד ששמו אשר יקראו לו (לחג זה) בלשון הקודש²⁶ הוא שבועות, ע"ש שבעה שבועות תספר לך, שזהו כללות ענין עבודת האדם. ועד"ז בחג הסוכות שנקרא חג האסיף²⁷, ע"ש באספך מגרנך ומיקבך²⁸, הן כפשוטו, שזהו זמן הכנסת התבואה ופירות האילן, וכמבואר בילקוט²⁹ בטעם הדגשת ענין השמחה בחג הסוכות דוקא (שלש שמחות כתיב בחג), עד שנקרא זמן שמחתינו (אע"פ שכל המועדים הם מועדים לשמחה), שזהו מפני שהתבואה ופירות האילן בפנים, שאז השמחה היא בשלימותה, והן ברוחניות הענינים (שהרי סיבת הענינים הגשמיים היא מפני שנשתלשלו מהן³⁰, מרוחניות הענינים), שחג האסיף בא לאחרי העבודה דעשיית, המתחלת מראש השנה, ומסתיימת ביום הקדוש, יום הכפורים (לאחר ההכנה דחודש אלול שלפנ"ז), ואח"כ ישנו הענין דבאספך מגרנך ומיקבך ברוחניות, שע"ז נעשית שמחה אמיתית בשלימותה. והיינו, שהשמחה דחג האסיף, זמן שמחתינו, נעשית ע"י ההכנה דעבודת האדם ברוחניות, ועד לעבודת האדם גם בגשמיות. ועד"ז בנוגע לחג השבועות כמו שהוא בגשמיות שבא ע"י ההכנה דעבודת האדם, כדאיתא בילקוט³¹ (בהמשך להענין דשלש שמחות כתיב בחג) וכן אתה מוצא בעצרת שמחה אחת, אבל בפסח אין אתה מוצא שכתוב בו אפילו שמחה אחת, כיון שבחג השבועות התבואה (קציר שעורים וקציר חטים) נכנסת בפנים, משא"כ בפסח לא כתוב אפילו שמחה אחת, מפני שאין אדם יודע אם עושה כו', היינו, שטרם שרואה פירות מעבודתו אין השמחה בגלוי (כי אם השמחה הכללית מועדים לשמחה שבכל המועדים, כולל גם חג הפסח). ובזה מודגש ענינו המיוחד של חג הפסח, שהוא באופן של דילוג. והנה, כיון שפסח הוא ראש השנה לרגלים, וכמבואר בעטרת ראש³² דיוק הלשון ראש (ולא תחלה), שהוא בדוגמת הראש שממשיך חיות בכל האברים ואח"כ מנהיג את כל האברים, והיינו, שחג הפסח שנקרא ראש השנה לרגלים ממשיך מעניניו בחג השבועות ובחג הסוכות, הרי מובן שגם ענין הדילוג שבחג הפסח, שהוא ענין עיקרי בו (כנ"ל), נמשך בשאר הרגלים [ומכל רגל נמשך ענין זה בהימים שלאחריו, וכמבואר בלקו"ת ברכה³³

(30) ראה תניא רפ"ג.

(31) יל"ש שם, ע"ש בארוכה.

(32) שער ר"ה בתחלתו. וראה גם לקו"ת

נצבים מז, א"ב. דרושי ר"ה נח, א"ב.

(33) צח, ב.

(25) פ' ראה טז, ט.

(26) ראה תניא שעהיה"א פ"א.

(27) משפטים כג, טז.

(28) פ' ראה שם, יג.

(29) יל"ש אמור רמז תרנד.

דכל יו"ט ממשיך מעניניו בכל הימים שלאח"ז, עד היו"ט הבא לאחריו לטובה], אלא שבשאר המועדים הרי זה רק בתור המשכה מחג הפסח, ואילו התחלת ופתיחת ענין הדילוג, ופסח ה' על הפתח, היא בחג הפסח דוקא.

ג) **וידוע** הביאור בזה³⁴, שהצורך בענין הדילוג ביצי"מ דוקא הוא מצד גודל ירידת הגלות בתכלית עד למטה שאין מטה למטה הימנו. והענין הוא, דהנה, נוסף לכך שבמצרים היו בני"י במעמד ומצב דערום וערי', הנה עוד זאת, שהיו מושקעים בערות הארץ³⁵, במ"ט שערי טומאה³⁶, וזהו הטעם שכשהגיע הקץ ליגאל לא עיכבן אפילו כהרף עין (כמובא בפרש"י³⁷, ממכילתא), כמבואר בכתבי האריז"ל³⁸ שאילו היו מתעכבים עוד כהרף עין, היו נשקעים רח"ל למטה עוד יותר, שמשם לא שייך ענין של גאולה. וכיון שהיו למטה מטה ביותר, הוצרכה להיות ההמשכה ממקום נעלה ביותר. ובדוגמת המובא בקבלה³⁹ ובחסידות⁴⁰ בפירוש מ"ש⁴¹ ועברתי בארץ מצרים וגו' אני ולא מלאך כו' אני ולא השליח כו' אני הוא ולא אחר, שמצד זה שמצרים היתה מלאה גילולים⁴², הנה אם היו שולחים מלאך, לא הי' יכול גם המלאך עצמו לצאת משם, וכן אפילו לא השליח וכו', ולכן הוצרכה להיות הגאולה דוקא ע"י ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו, כמבואר בהמשך תער"ב⁴³ שבכבודו ובעצמו הוא מלכות דא"ס שלפני הצמצום ותפארת דא"ס שלפני הצמצום, הנה בחינה זו יכולה להתגלות ונתגלתה במעמד ומצב דערום וערי', ועד בארץ מצרים, ערות הארץ, שהיא מלאה גילולים, ושם נגלה עליהם וגאלם. וענין זה הוא באופן של דילוג דוקא, הן מצד גודל הירידה דערום וערי', וארץ מצרים, שזוהי ירידה שבאין ערוך לגמרי, שלכן אי

40 לקו"ת צו יב, ג. ובכ"מ.
41 בא שם, יב. הגש"פ פיסקא "ויוציאנו", מספרי. וראה הגש"פ עם לקוטי טעמים וכו' ע' כד"כה בהערות.

42 פרש"י עה"פ וראו ט, כט.
43 ח"ב ע' תתקכד (ושם: בכבודו הוא בחי' מלכות דא"ס ובעצמו הוא בחי' עצמות א"ס). ועד"ז בסה"מ אעת"ר ע' עה. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' סו. וראה גם ד"ה ובראשי חדשיכם שנה זו (סה"מ תשל"ו ע' 195), ובהנסמן שם הערה 32.

34 ראה מאמרי אדה"ז תקס"ט שם (ע' נה ואילך). אוה"ת שם (ע' רס).
35 לשון הכתוב — מקץ מב, ט. שם, יב.

36 ראה זוהר חדש יתרו לא, א. מקומות שצוינו בהערה 38.

37 עה"פ בא שם, מא.
38 סידור האריז"ל (ר' שבתי רשקובר וקול יעקב) פיסקא מצה זו. צרור המור — הובא בשל"ה מסכת פסחים שלו פיסקא עבדים היינו.

39 זח"א קיז, א ואילך.

אפשר להיות הגילוי למטה ביותר כי אם ע"י דילוג⁴⁴, והן (ויתירה מזה) מצד גודל מעלת הגילוי מבחי' ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו, שכל ההמשכות ממנו ית' יכולות להיות רק בדרך דילוג, כיון שזהו"ע שלא בערך לגמרי⁴⁵.

וזהו שבהמשך הביאור בענין הדילוג שביצי"מ, מובא בהדרושים⁴⁶ הא דאיתא בפרקי דר"א⁴⁷ עד שלא נברא העולם [ובכ"מ בקבלה⁴⁸ ובחסידות⁴⁹ איתא גם עד שלא נאצל העולם] הי' הוא ושמו בלבד (היינו, שגם ענין השם הי' באופן דבלבד, ולא כמו שהשם הוא למטה). והענין בזה⁵⁰, דהנה, ענין השם, הרי גם למטה הוא באין ערוך להדבר והענין והאדם הנקראים בשם זה, שלכן שייכותו של השם להאדם היא פחות משייכותו של האור אל המאור, שהאור הוא עכ"פ מעין המאור, משא"כ השם, שעל ידו אי אפשר לידע מהותו של האדם הנקרא בשם זה, שהרי כמה בני אדם נקראים בשם ראובן, אע"פ שיש כמה שינויים בין אחד לחבירו. אמנם, לאידך גיסא, הנה ע"י הקריאה בהשם (גם למטה בעוה"ז התחתון), פונה לקוראו בכל עצמותו⁵¹, דהיינו בכל מציאותו, לא רק בכחות נפשו, אלא גם עם הנפש, ועד לעצם הנפש, שגם היא קשורה עם הגוף. והנה, בכדי שתהי' האצלת ובריאת העולמות מבחינת הוא ושמו בלבד, הוצרך להיות צמצום הראשון, שהוא בדרך סילוק לגמרי, ואח"כ נמשך קו קצר וכו', והיינו, שהאצלת ובריאת העולמות היא בדרך של דילוג. וזהו גם הקשר והמשך להענין דנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם, כי, כבודו (מלכות דא"ס) הו"ע השם, שזהו ע"ד הענין דהי' הוא ושמו בלבד, וכדי שמבחינה זו יומשך הגילוי בארץ מצרים במעמד ומצב דאת ערום וערי' לפעול הענין דגאלם, ה"ז בדוגמת כללות הענין דהאצלת ובריאת העולמות מבחי' הוא ושמו בלבד, שנעשה באופן של דילוג דוקא.

49) אוה"ת שם. ובכ"מ. וראה בארוכה ספר הערכים-חב"ד (כרך ד) ערך אוא"ס (ה) ס"א. וש"נ.
50) ראה לקו"ת שם.
51) ראה גם תו"א ר"פ תרומה. לקו"ת בהר מא, ג. בלק סז, ג. ד"ה איש יהודי שנה זו (סה"מ תשל"ו ע' 146). וש"נ.

44) לקו"ת שה"ש טו, ד. מאמרי אדה"ז תקס"ט שם (ע' מח ואילך). שם ע' נה ואילך).
אוה"ת שם (ע' רנה ואילך). שם ע' רס ואילך).
45) ראה לקו"ת שם, ב.
46) לקו"ת שם (יד, ג). מאמרי אדה"ז שם ע' מב ואילך. אוה"ת שם (ס"ע רסד).
47) פ"ג.
48) עבוה"ק חלק היחוד פ"ב.

ולכן גם עבודתם של ישראל הוצרכה להיות באופן של דילוג (עכ"פ מעין הדילוג דלמעלה), ע"י העבודה דמס"נ שהיתה אצלם בשבת הגדול⁵², שאז קיימו הציווי משכו וקחו לכם צאן¹⁴, ועשו זאת בפרסום גדול, למרות הסכנה שבלקיחת השה שהוא העבודה זרה של מצרים, וכמ"ש⁵³ הן נזבחה את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלונו (שלכן הוצרך להיות ענין של נס שלא יכלו המצריים להרע להם), שזהו"ע של מס"נ שהעמידו את עצמם בסכנה כו'. והרי כללות ענין המס"נ הוא באופן של דילוג בכחות הנפש, ועאכו"כ בהיותם במעמד ומצב דערום וערי', הרי בודאי שענין המס"נ הוא באופן של דילוג עצום ביותר.

ד) והנה כללות הענין דיצי"מ נמשך גם בעבודת האדם, כמארוז"ל⁵⁴ בכל דור ודור ובכל יום ויום⁵⁵ חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום⁵⁵ ממצרים, ומבאר כ"ק אדמו"ר הזקן בתניא⁵⁶ שהו"ע יציאת נפש האלקית ממאסר הגוף ליכלל ביחוד אור א"ס ב"ה ע"י עסק התורה והמצוות בכלל ובפרט בקבלת מלכות שמים בק"ש כו'. ובפרטיות יותר בהחילוקים שבעבודת האדם במשך זמני היום, דהנה, יש זמן שבו צריכה להיות העבודה באופן שהאדם עומד בתנועה של מס"נ בגלוי, שזהו בעת אמירת ק"ש, ובפרט באמירת אחד⁵⁷, ולאח"ז בכל מאדך⁵⁸, שזהו"ע המס"נ (כמבואר בספרי חסידות⁵⁹ וקבלה⁶⁰, וגם בפוסקים⁶¹). ואח"כ ישנו מעמד ומצב שעומד כעבדא קמי' מרי⁶², אבל בקשתו היא בסדר מסודר, שזהו בתפלת העמידה, שבין שלש ראשונות לשלש אחרונות ישנם י"ב אמצעיות שבהם היא שאלת צרכיו⁶³ בפרטים ופרטי פרטים, שמרובים צרכי עמך⁶⁴. ואח"כ נמשך למטה יותר, בהעבודה שלאח"ז בנפילת אפים, ולאח"ז גם בעבודה עם העולם, ועד תחתיות המדרגות שבעולם עצמו. וההקדמה והנתינת כח לכל זה הוא ענין האמונה (כמו ביצי"מ, שבזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים⁶⁵),

(60) זח"ג לג, א. פרי עץ חיים שער הק"ש פי"ב.

(61) ב"ח לטואור"ח ר"ס סא.

(62) שבת יו"ד, א. שו"ע או"ח סו"ס צה.

(63) ברכות לד, א.

(64) פיוט בתפלת נעילה, ע"פ ברכות כט,

ב.

(65) מכילתא עה"פ בשלח יד, לא. יל"ש

בשלח רמו רמ. הושע רמו תקיט.

(52) שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תל.

(53) וראו ח, כב.

(54) הגש"פ, מפסחים קטז, ב (במשנה).

(55) הוספת (ביאור) אדה"ז בתניא רפמ"ז.

(56) שם (סז, א).

(57) ואתחנן ו, ד.

(58) שם, ה.

(59) אוה"ת תרומה ע' איששו. סה"מ

תריצ"ז ע' 245 ואילך. ובכ"מ.

שזהו"ע אמירת מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתו בחמלה רבה אמונתך⁶⁶, והיינו, שאף שזה עתה ניעור משנתו, יש אצלו ענין האמונה, ו(הזכות ד)אמונה זו מהוה התחלה טובה ונתינת כח לילך לעבודתו במשך כל היום כולו, ובזה גופא בשני הענינים הנ"ל, הן באופן העבודה שבסדר מסודר, כולל ג"כ בהעמידה כעבדא קמי' מרי' ביי"ב האמצעיות (בחינת הליכה), והן בעבודה היותר נעלית באופן של מס"נ.

(ה) **וביאור** הענין, דהנה, תכלית ירידת הנשמה למטה היא לצורך עלי', שנעשית בבחינת מהלך. והיינו, שעם היות הנשמה למעלה בדרגא נעלית ביותר, כמ"ש⁶⁷ חי ה' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, דאין⁶⁸ עמידה אלא תפלה וביטול, מ"מ, צריכה להיות הירידה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא⁶⁹, בכדי שתתעלה למעלה גם מבחי' עמידה, עמדתי לפניו, להיות באופן של הליכה, ועד להליכה אמיתית שהיא באופן של בלי גבול⁷⁰, שעז"ני⁷¹ ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה. והנה, ענין ההליכה הוא כללות ענין העבודה דתורה ומצוות' כפי שהוא בעבודת הצדיקים, שעז"נ ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה, דעומדים קאי על המלאכים⁷², ומהלכים הם הצדיקים, והטעם שנקרא מהלך, שהו"ע של בלי גבול, אף שלומד תורה ומקיים מצוות' בסדר מסודר, הוא, לפי שעובד עבודתו בהיותו נשמה בגוף, וכמ"ש⁷³ נשמה שנתת בי וכו' ואתה משמרה בקרבי, והיינו שנמצא במקום שצריך שמירה, להיותו עוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ולכן, ע"י עבודתו בתורה ומצוות בעוה"ז התחתון נעשה בבחינת מהלך, וכמ"ש בחוקותי תלכו⁷⁴, ובפרטיות יותר, והתהלכתי בתוכם⁷⁵, שתי הליכות, הליכה מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, שזהו ההפרש בין העבודה דתורה להעבודה דתפלה, כמבואר בכ"מ⁷⁶. וזהו כללות הענין דיצי"מ, שיוצא מהמצרים וגבולים דעולמות ביי"ע, עלמא דפרודא, ועולה לעולם

(66) שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"א
 ס"ה. מהדו"ב שם ס"ו. סידור אדה"ז
 בתחלתו.
 (67) מלכים"א יז, א. וראה זחי"ג סח, ב.
 (68) ראה ברכות ו, ב. לקו"ת נשא כב, ג.
 סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שסב ואילך.
 (69) לשון הש"ס — חגיגה ה, ב.
 (70) ראה סה"מ תר"ס ע' קז ואילך. המשך
 תרס"ו ע' יח. סה"מ אעת"ר ע' סט ואילך.
 ועוד.
 (71) זכרי' ג, ז.
 (72) לקו"ת ר"פ בחוקותי.
 (73) נוסח ברכת אלקי נשמה כו' (ברכות
 ס, ב).
 (74) בחוקותי כו, ג.
 (75) שם, יב.
 (76) ראה לקו"ת פ' ראה כו, א. אמ"ב
 שער הק"ש פפ"ז. שם ספפ"ח ואילך. אוה"ת
 בחוקותי (ויקרא ח"ב) ע' תרמ ואילך. תרנד
 ואילך. תרעז ואילך.

האחדות, עולם האצילות, שבו נאמר⁷⁷ לא יגורך רע. וענין זה הוא באופן של הליכה, שמורה על עילוי שבאין ערוך אפילו בערך לשלימות העבודה כפי שהיא בעולם הבריאה, כי גם הדרגא היותר נעלית בעולם הבריאה ה"ז גדר הנבראים, ועד לשורש הנבראים כפי שהוא למעלה, והעלי' לעולם האצילות, עולם האחדות, שלא יגורך רע, הוא עילוי שבאין ערוך, שזהו"ע ההליכה.

אמנם עם היות עולם האצילות, עולם האחדות, באין ערוך לעולמות בי"ע, הרי גם הוא נקרא בשם עולם, ויש בו עשר ספירות, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר⁷⁸, והיינו, שגם לאחר הפלאת מעלתם שהם עשר ספירות בלי מה (כמבואר בכ"מ בפירוש המאמר דספר יצירה⁷⁸), הרי ישנה ההגבלה דעשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר. והיינו, שעולם האצילות הוא תכלית השלימות דקדושה כפי שהוא בעולמות, דעם היותו באין ערוך לעולמות בי"ע, והעלי' מעולמות בי"ע לעולם האצילות היא באופן של הליכה בלי גבול, מ"מ הוא עדיין בגדר עולמות, שהם באופן של מיצרים וגבולים (שהרי גם המדידה והגבלה היותר גדולה היא מדידה והגבלה), ואינו בערך לעולמות האין סוף. ועד"ז בספירות, שאפילו ספירת החכמה שענינה ומדרגתה שהוא לבדו הוא ואין זולתו (כמ"ש בתניא⁷⁹ "שמעתי ממורי ע"ה", הרב המגיד⁸⁰), אין זה כמו ספירת הכתר. ומזה מובן שהענין דיצי"מ לאמיתתו ובשלימותו הוא באופן של יציאה מכל המיצרים וגבולים, כולל גם המדריגה הכי עליונה דמיצר וגבול שמתחיל מצמצום הראשון, שזהו הגילוי דמלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו, עד כמו שהוא לפני הצמצום. ובספירות הו"ע ספירת הכתר. וזהו מ"ש באוה"ת⁸¹ מצאתי בפרדס⁸² וז"ל מלך הוא כתר עליון, והוא מלך המולך על מלכי שהם שני מלכים חכמה ובינה שהם מלכים המולכים על שבעת מלכים [וכמ"ש⁸³ כי הנה המלכים נועדו יחדיו, דקאי על זו"נ עד ליסוד מלכות⁸⁴] שהם שבעת ימי הבנין. ולזה מגיעים ע"י העבודה באופן של דילוג דוקא, שזוהי העבודה דמס"נ. ואף שמבואר בתניא⁸⁵ שעסק התורה ומצוות והתפלה הוא ג"כ ענין מסירת נפש ממש

77 תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג,

סע"ג.

78 ספר יצירה פ"א מ"ד.

79 פל"ה בהגהה.

80 ראה ספר השיחות תש"ה ע' 59.

81 שה"ש שם ע' רננ.

82 שער ערכי הכינויים ערך מלך.

83 תהלים מת, ה.

84 ראה אוה"ת שם ע' רנב ואילך.

85 פמ"א (נח, א). וראה גם ספכ"ה.

כמו בצאתה מן הגוף כו' שאינה מהרהרת בצרכי הגוף וכו', הרי אין זה באופן שהמס"נ היא העיקר, אלא שמשתמש במס"נ בשביל קיום התומ"צ. ונוסף לזה ישנו עבודה שעיקרה וכולה הו"ע המס"נ (כמו העבודה דלקיחת השה בשבת הגדול, כנ"ל ס"ג), שאי אפשר להגיע לזה ע"י הליכה בחשבונות ומדידות (אפילו מדידות דבלי גבול), שלכן לא נאמר בתורה טעם על מס"נ (כמבואר בכ"מ במאמרי חסידות⁸⁶), ובשביל זה צ"ל היציאה מכל המיצרים וגבולים באופן של דילוג לגמרי, ועי"ז נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם, באופן של דילוג, באין ערוך לגמרי.

(ו) **וזהו** מ"ש בזהר⁸⁷ שבעשור לחודש השביעי גו'⁸⁸ קשור עם בעשור לחודש גו' ויקחו להם גו'⁸⁹. והענין בזה, דהנה, בעשור לחודש השביעי הוא יוהכ"פ, אחת בשנה⁹⁰, יום שנתחייב בחמש תפלות⁹¹, שהם כנגד חמשה שמות שנקראו לה⁹², דהשם החמישי והעיקרי (כאשר כל חמשה השמות הם בגלוי) הוא השם דיחידה, שבעבודת האדם הו"ע המס"נ, שהוא באופן של דילוג. וזהו גם הענין דבעשור לחודש גו' ויקחו להם גו', שהו"ע המס"נ דלקיחת השה, שע"ז נעשה הדילוג נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם. וענין זה קשור גם עם כללות ענין התשובה שבעשור לחודש השביעי, שעבודת התשובה היא למעלה מעבודת הצדיקים, שלכן אמרו חז"ל⁹³ במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו, שזהו"ע שבאין ערוך. והענין בזה, כמשנת"ל (ס"ה) שענין ההליכה הוא מעולמות ב"ע לעולם האצילות, כי, כאשר הולך מדרגא לדרגא בעולמות ב"ע, הנה להיותם בגדר נברא, עד לשורש הנבראים, הרי זה עדיין ענין של עמידה. ואמיתית ענין ההליכה באין ערוך הו"ע העלי' מגדר נברא לגדר בורא, וענין זה, אף שבכללות נעשה ע"י קיום המצוות, מצוה מלשון צוותא וחיבור⁹⁴, וכן ע"י לימוד התורה, שע"ז נעשה היחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל, כמ"ש⁹⁵ ותורתך בתוך מעי, כמבואר בתניא⁹⁶, מ"מ,

86 לקו"ת ויקרא ד, ג. וראה סה"מ תש"ט ע' 121 בהערה.
87 ח"ב לט, ב. מ, ב. וראה אוה"ת בא ע' רפב.
88 אמור כג, כז.
89 בא יב, ג.
90 ס"פ תצוה. אחרי טז, לד. וראה
תוד"ה עד אחת — מנחות יח, א.
91 ראה לקו"ת ס"פ פינחס.
92 ב"ר פי"ד, ט.
93 רמב"ם הל' תשובה פ"ו ה"ד.
94 לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.
95 תהלים מ, ט.
96 פ"ה.

באופן נעלה יותר, הרי זה נעשה ע"י עבודת התשובה דוקא, שהיא באופן של דילוג⁹⁷. וזהו ג"כ הקשר דביאת משיח צדקנו עם ענין התשובה, כמאמר⁹⁸ משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, וכן כללות הגאולה האמיתית והשלימה קשורה עם עבודת התשובה, כפס"ד הרמב"ם⁹⁹ הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין, כי, הגאולה העתידה תהי' באופן של דילוג, כימי צאתך מארץ מצרים¹⁰⁰, ובאופן נפלא יותר, שהרי יציאת מצרים היתה לפני מתן תורה, קודם ביטול הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה¹⁰¹, ואעפ"כ נגלה כו' וגאלם [וכהביאור בזה שהגילוי לא הי' באופן דהתלבשות, ואפילו לא לשעה וכו', ואכ"מ להאריך בזה], משא"כ לאחר ביטול הגזירה במתן תורה, שבזה נכלל גם תורתו של משיח שילמד תורה את כל העם כולו¹⁰², שהרי מתן תורה לא יהי' עוד הפעם¹⁰³, הנה אז (בגאולה העתידה) יהי' אמיתית הענין דמדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. ולכן ההכנה לזה היא ע"י עבודת התשובה דוקא, שהיא באופן של דילוג.

(ז) **והנה** ראשית העבודה ועיקרה ושרשה הו"ע הקבלת עול (כדאיתא בתניא¹⁰⁴), שבכחות הנפש הוא ענין האמונה, שבזכות האמונה נגאלו אבותינו ממצרים (כנ"ל ס"ד). וזהו מ"ש במדרש מדלג על ההרים בזכות אבות מקפץ על הגבעות בזכות אמהות, שענינים של אבות ואמהות הו"ע האמונה¹⁰⁵. אמנם, כשם שבכח האמונה באים אח"כ לשלימות העבודה באופן של יציאה מכל המיצרים וגבולים, כן הוא גם בהענין דמדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות שבזכות האבות והאמהות, שלאח"ז באים להענין דמדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות כמו שהוא למעלה מהרים וגבעות, כפירוש השני במדרש, בהתאם לפשטות הכתובים (כנ"ל ס"א). וכללות הענין בזה, שע"י הקדמת העבודה שהיא (לא באופן של אתערותא דלתתא שמכרחת את האתערותא דלעילא, ואפילו לא

102 רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. לקו"ת צו יז, א. ובכ"מ.

103 המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. סה"מ תרמ"ז ע' פז. עטר"ת ס"ע רצא. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

104 רפמ"א.

105 ראה ד"ה קול דודי דשבת הגדול (לעיל ס"ע שו ואילך).

97 ראה לקו"ת דרושי ש"ש סה, א. ובכ"מ.

98 הובא בלקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. וראה זח"ג קנג, ב.

99 שם ה"ה.

100 מיכה ז, טו.

101 ראה שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא.

טו.

אתעדל"ת שהיא בבחינת אתר שלים להתעדל"ע¹⁰⁶, אלא) רק מעין ודוגמא ורמז (ע"ד לחכימא ברמיזא¹⁰⁷, ולמעלה יותר) להענין שצריך להיות נפעל על ידו, שזהו"ע הדילוג שהי' אצל בניי בעבודה דושחטו הפסח, הנה נמשך הגילוי דמדלג על ההרים מקפץ על הגבעות שבזכות אבות ואמהות, ולמעלה יותר, דילוג מבחי' שלמעלה באין ערוך מהרים וגבעות, אבות ואמהות, למעלה גם מהדרגה שלהם במקורם ושרשם בבחי' טורי דחשוכא, בחי' המדות שלמעלה מעולם האצילות, כמבואר בהדרושים באור התורה¹⁰⁸ ובכ"מ שזוהי בחינת עתיק, ובעתיק גופא בחינת פנימיות עתיק, שזהו"ע דמדלג ברגל אחת ומקפץ בשתי רגלים (כמובא בהדרושים¹⁰⁹ ממשנה דאהלות¹¹⁰ ומירושלמי¹¹¹), שב' רגלים קאי על ב' המדריגות בספירת הכתר (שהו"ע הדילוג), חיצוניות הכתר (אריך) ופנימיות הכתר (עתיק), ועד לב' המדריגות שבפנימיות הכתר גופא, בחינת עתיק המתלבשת באריך, ולמעלה מזה, בחינת הג"ר דעתיק שאינם מתלבשים באריך, ולמעלה מזה, בחינת רישא דלא אתידע, עד שהוא עצמו אינו יודע כו', כמבואר הענין בלקו"ת בסוף פרשתנו¹¹². והטעם שענין הקפיצה בב' רגלים הוא בזכות האמהות דוקא (מקפץ על הגבעות בזכות אמהות)¹¹³, הוא ע"ד שלעתיד לבוא כתיב¹¹⁴ נקבה תסובב גבר, ואיתא בגמרא¹¹⁵ שהקב"ה הטעימן להאבות מעין עוה"ב. וכן הי' ביצי"מ, שבשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים¹¹⁶. ועד"ד בדרא דעקבתא דמשיחא, שע"י נשים צדקניות שמעמידות צבאות הוי¹¹⁷, ע"י חינוך על טהרת הקודש, טהרת המשפחה, כשרות האכילה ושת"י, ונרות שבת קודש, וכללות הענין דהעמדת בית ישראל, שכל בית מישראל יהי' בית שהקב"ה יאמר עליו ושכנתי בתוכם¹¹⁸, הנה עי"ז נעשה הענין דמדלג על ההרים ומקפץ על הגבעות גם באופן היותר נעלה שלא בערך לגבי הרים וגבעות שהם אבות ואמהות, כהפירוש הפשוט שהדילוג הוא למעלה מהרים וגבעות.

(113) ראה לקו"ת שם. אה"ת שם (ע' רעו).

(114) ירמי' לא, כא.

(115) ב"ב טז, ב.

(116) סוטה יא, ב. במדב"ר פ"ג, ו.

(117) בא יב, מא.

(118) תרומה כה, ח. וראה אלשיך עה"פ

קרוב לסופו (ד"ה עוד יתכן). של"ה (סט, א.

רא, א. שכה, ב. שכו, ב. ובכ"מ). לקו"ת נשא

(כ, סע"ב). ועוד.

(106) ראה לקו"ת שה"ש כג, ד ואילך.

(107) ראה מדרש משלי פכ"ב. זוהר ח"א

כו, ב. ח"ג רכט, סע"ב. רפ, ב. ועוד.

(108) שה"ש שם (ע' רנו ואילך).

(109) לקו"ת שה"ש שם (טו, סע"ב

ואילך). אה"ת שם.

(110) פ"ח מ"ה.

(111) ביצה פ"ה ה"ב.

(112) אחרי כט, ב.

(ח) **והנה** כללות ענין הדילוג (מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות) שביצי"מ, שבנ"י היו במעמד ומצב של תכלית השיקוע בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, ובמעמד ומצב זה נגלה עליהם ממ"ה הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם, הוא ע"ד כללות הענין דנגוף ורפוא, נגוף למצרים ורפוא לישראל¹¹⁹. ועד"ז בנוגע לגאולה העתידה לבוא, שזהו מ"ש¹²⁰ וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק, ואיתא בגמרא מגילה¹²¹ כיון שכלו הפושעים מתרוממת קרן צדיקים, דכתיב וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק, וכן הוא במדרש תהלים עה"פ, קרנותם של אומות עכו"ם גדועות ומרוממות קרנותם של ישראל, שנאמר וכל קרני רשעים אגדע מיד תרוממנה קרנות צדיק, וכפירוש רש"י, שאז תרוממנה קרנות צדיקו של עולם (הקב"ה), וקאי גם על ישראל (ועמך כולם צדיקים¹²²) שהם שבחו של הקב"ה, כפרש"י שם, וכדאיתא ג"כ בגמרא¹²³ הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ¹²⁴ (שממשיכים בחי' אחד בארץ שאין למטה ממנה¹²⁵), דמשתבח קוב"ה בשבחייהו דישאל, דכתיב¹²⁶ את ה' האמרת היום וה' האמירך היום, אמר להם הקב"ה לישראל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, וכמבואר בתוס'¹²⁷ שישראל הם כתר של הקב"ה. וענין זה שתרוממנה קרנות צדיק תלוי בזה שקרני רשעים אגדע (וכל קרני רשעים אגדע מיד תרוממנה קרנות צדיק), הוא ע"ד הענין דנגוף למצרים ורפוא לישראל.

(ט) **והנה** במדרש תהלים שם איתא עשר קרנות הן שנתן הקב"ה לישראל קרנו של אברהם כו' וקרנו של משיח, שנאמר¹²⁸ וירם קרן משיחו, ויש גירסא¹²⁹ שבה מוסיף גם קרן דוד באור יום הבא, שנאמר¹³⁰ שם אצמיח קרן לדוד. והענין בזה, דקרן מורה על חוזק ותוקף כתר המלכות, כמארז"ל¹³¹ דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן. וענין עשר קרנות הוא משום דבכל ספירה מהעשר ספירות יש בחינת

(119) תניא אגה"ק ס"ט. וראה ג"כ תו"א וישב כז, סע"ד. ובכ"מ.
(120) תבוא כו, יזיח.
(121) ד"ה מי כעמך — ברכות שם.
(122) שמואל"א ב, יו"ד.
(123) במדרש תהלים הוצאת באָבער.
(124) תהלים קלב, יז.
(125) מגילה יד, א. יל"ש שמואל רמז פא.

(119) ראה ישעי' יט, כב. זח"ב לו, א.
(120) תהלים עה, יא. — הקאָפיטל שהתחילו לומר בי"א ניסן השתא (ראה לעיל ח"א ע' 1 ואילך).
(121) יז, סע"ב.
(122) ישעי' ס, כא.
(123) ברכות ו, א.
(124) דברי הימים"א יז, כא.

המלכות ובחינת הכתר. והוא ע"ד מארז"ל¹³² עה"פ¹³³ ויהי ביום השמיני, דקאי על ר"ח ניסן, אותו היום נטל עשר עטרות, שזהו בחינת העטרות (כתר) שבספירות, ועד להכתרים כפי שהם בפני עצמם, והרי מבואר בלקו"ת¹³⁴ דהשתלשלות הכתרים זה מזה, היינו שישנו סדר השתלשלות בפ"ע כפי שכל כתר נמשך ונשתלשל מכתר בעולם נעלה יותר, ועד להכתר דמלך מלכי המלכים¹³⁵, ועד לבחי' פנימיות הכתר, ובזה גופא גם בבחי' הפנימיות דעתיק (ע"ד משנת"ל בענין הקפיצה בכ' רגלים). והנה, התחלת עשר הקרנות הוא קרנו של אברהם, שנקרא ראש למאמינים¹³⁶, שזהו ע"ד שיצי"מ היתה בזכות האמונה (כנ"ל ס"ד), וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות¹⁰¹, שגם הגאולה העתידה (שאז תרוממנה קרנות צדיק) התחלתה הוא מענין האמונה, קרנו של אברהם, ומזה באים גם כל העשר קרנות, עד לירם קרן משיחו, קרן המשיח וקרן דוד המלך, שהו"ע הנצחיות דמלכות בית דוד. וכל זה בא לאחרי שכל קרני רשעים אגדע, ביטול ענין הקרן דלעו"ז, וכמו שמצינו¹³⁷ בנוגע לנס חנוכה, שהגזירה היתה באופן שאמרו כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל ח"ו. והיינו, שמביטול הקרן דלעו"ז, קרני רשעים אגדע, באים באופן של דילוג מן הקצה אל הקצה לשלימות הענין דתרוממנה קרנות צדיק, עשר קרנות שנתן הקב"ה לישראל, עד להענין דירם קרן משיחו, קרנו של משיח.

י) ויש להוסיף בזה בפרטיות יותר שבכללות ענין הקרן מצינו דבר והיפוכו, באופן של דילוג. דהנה¹³⁸, מחד גיסא הרי קרניים נמנים יחד עם טלפיים שאינם אלא דבר טפל אל הגוף, עצמות גידים ובשר, ועד שאינם בגדר אוכל כו', כפי שמצינו בנוגע להלכות טהרות¹³⁹. ועוד זאת מצינו בשם קרן, שזהו השם אשר יקראו בלשון הקודש להחיבור של שני כתלים, קרן זוית, שזהו דבר שבטל לגמרי ואין לו

(132) פרש"י עה"פ, מסדר עולם רבה.

(133) ר"פ שמיני.

(134) ר"פ קרח.

(135) ראה גם אוה"ת נ"ך ח"א ע' קמ.

(136) ראה שהש"ר פ"ד, ח (ב). מדרשים

שבהערה 65.

(137) ב"ר פט"ז, ז.

(138) בהבא לקמן — ראה תו"א וישב ל,

א. ועם הגהות — אוה"ת דרושי חנוכה ש, ב

ואילך. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' נב

ואילך. ועם הגהות — ביאורי הזוהר להצ"צ

ח"א ע' תסד ואילך. סידור (עם דא"ח) סז, א

ואילך. אוה"ת נ"ך ח"א ע' קלו ואילך. ח"ב

ע' תשמט. שם ע' אעט. המשך תער"ב ח"ג

ס"ע אישא ואילך. וראה סה"מ תרצ"ז ע' 148.

וש"נ.

(139) ראה חולין עז, ב. קיד, א. קיז, ב.

ועוד.

מציאות כלל, ולדוגמא בקרן זוית המחברת מזרח ודרום, הנה כל זמן שישנה נקודה דמזרח, אין זה קרן זוית אלא מזרח, וכן הנקודה הדרומית אינה קרן זוית אלא דרום, ואילו קרן זוית היא נקודה שאין לה לא אורך ולא רוחב ולא עומק, וכל ענינה הוא שהיא הקרן זוית שמאחדת את המזרח עם הדרום, וכיו"ב בשאר קרני זויות. ולאידך גיסא, הקרן הוא בגובה הגוף דוקא, שמורה על דרגא נעלית יותר. וזהו גם מה שמצינו במסכת חגיגה¹⁴⁰ בענין חיות הקודש, רגלי החיות כנגד כולם [כמובא בתניא¹⁴¹ כהוכחה שבחי' ראש ומוחין של מדרגות תחתונות הן למטה מבחי' עקביים ורגלי מדרגות עליונות מהן], והולך ומונה עוד כו"כ ענינים, עד להדרגא היותר נעלית, קרני החיות כנגד כולם, כנגד כל הדרגות המנויות לפני"ז. ועוד זאת, שענין הקרן מורה על החוזק והתוקף, כמובא בהדרושים¹⁴² מדברי הרשב"א (הובא בעין יעקב) בביאור מארז"ל¹⁴³ שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה לו במצחו וקרנותיו קודמות לפרסותיו שנאמר¹⁴⁴ ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס, מקרין ברישא והדר מפריס, שעי"ז נתתקנו כל הענינים הבלתי רצויים שלפני"ז כו', ומבאר שענין הקרן מורה על עצמו של דבר, ומביא רא' ממ"ש בנוגע ליצי"מ בעצם היום הזה גו'¹¹⁸, ותרגומו בכרן יומא הדין (דאף שנאמר בכרן בכ"ף, הרי זה אותו ענין, שורש ושם דקרן, בקר"ף). ונמצא, שענין הקרן מורה על דבר והיפוכו באופן של דילוג. וזהו גם ענין הדילוג מהגידוע דקרני רשעים להרוממות דקרנות צדיק.

(יא) **וזהו** גם כללות הענין דיצי"מ באופן דמדלג על ההרים מקפץ על הגבעות, כדאיתא במדרש שאינו מביט במעשיכם הרעים, בע"ז שלכם, אלא מדלג עליהם, שעם היותם בתכלית השיקוע למטה ביותר, במעמד ומצב דערום וערי', ללא תומ"צ ח"ו רח"ל, עד שלא נשארה אלא נקודה בלבד, ע"ד הנקודה דקרן זוית, מ"מ, נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו וגאלם, שענין זה יכול להיות רק באופן דמדלג על ההרים מקפץ על הגבעות, לא רק דילוג ברגל א' אלא גם קפיצה כב' רגלים, ועד שמזה באים גם להגאולה העתידה שאז יהי' שלימות הענין דקרן, קרנו של משיח, שהרי הגאולה העתידה היא כימי צאתך מארץ מצרים, ובאופן נעלה יותר, אראנו נפלאות, כדאיתא

(143) חולין ס, א.

(144) תהלים טט, לב.

(140) יג, א.

(141) ספי"ג.

(142) אוה"ת נ"ך והמשך תער"ב שם.

שכג

ספר המאמרים — י"א ניסן

בזוהר¹⁴⁵ שנקראים בשם נפלאות אפילו בערך הנסים והגילויים שהיו ביצי"מ. וכן תהי' לנו, בגאולה האמיתית והשלימה, שאז נראה בעיני בשר קיום היעוד וירם קרן משיחו, ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל¹⁴⁶, בקרוב ממש, בעגלא דידן.



145) ח"א רסא, ב. וראה אוה"ת נ"ך (146) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"א. שם עה"פ (ח"א ע' תפו ואילך).
ה"ד.